

Tygodnik Gospodarczy PIE

23 lutego 2023 r.

Rosyjska inwazja zdestabilizowała rynek gazu bardziej niż pandemia

5-krotnie

wzrosty r/r średnie ceny gazu po rosyjskiej inwazji na Ukrainę

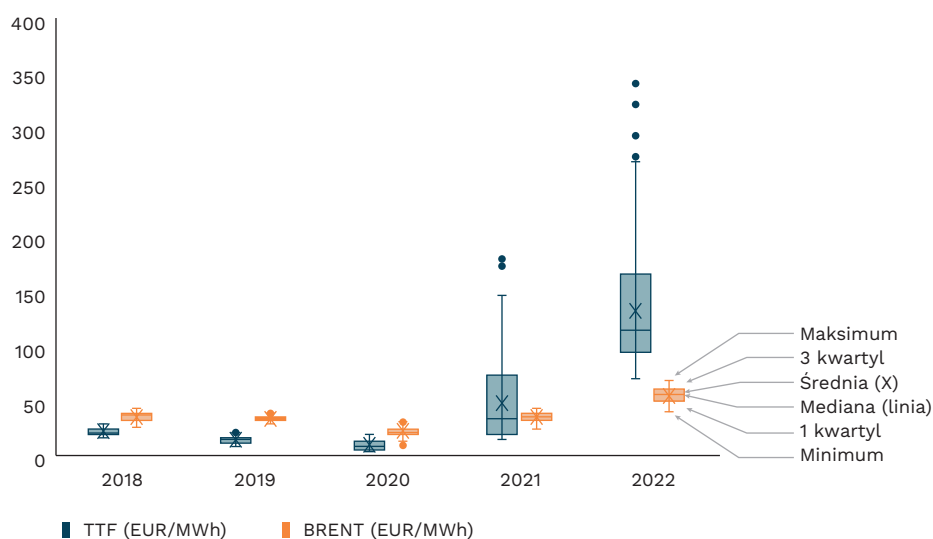
13-krotnie

wzrosty wahania cen na rynku gazu w wyniku kryzysu energetycznego 2021-2022

► Inwazja Rosji na Ukrainę wymusiła całkowitą przebudowę europejskiego rynku gazu. **W 2022 r. import rosyjskiego gazu do UE spadł o 43 proc.** Udział Rosji w rynku UE zmniejszył się z ok. 46 proc. w 2021 r. do 30 proc. w 2022 r. W lutym 2023 r. rosyjski gaz stanowił już mniej niż 15 proc. dostaw do UE. **Był on zastępowany przez LNG, którego import do UE wzrósł o ponad 55 proc. r/r.** Głównymi dostawcami LNG w 2022 r. były USA (42 proc. importu LNG), Katar (15 proc.) i Rosja (14 proc.). Wzrosła też rola dostaw gazociągami z Norwegii (wzrost o 9 proc. r/r), Algierii (wzrost 8 proc. r/r) i Azerbejdżanu (wzrost 34 proc. r/r)¹.

► **Wojna w Ukrainie spowodowała ponad 5-krotny wzrost cen gazu i ok. 70-proc. wzrost cen ropy w porównaniu do lat 2018-2021.** Ceny gazu na holenderskim hubie TTF wahały się w przedziale od 70 EUR/MWh do ponad 330 EUR/MWh. **Wpływ rosyjskiej inwazji na zmienność i wysokie ceny na rynku gazu był 3-krotnie większy niż jej wpływ na rynek ropy.** Dla ropy naftowej, którą łatwiej importować drogą morską, większe znaczenie niż rosyjska inwazja miała pandemia COVID-19 dwukrotnie zwiększająca wahania cen ropy i obniżająca średnią cenę o 35 proc. r/r.

Wykres 1. Ceny gazu (TTF) i ropy naftowej (Brent) w latach 2018-2022 (EUR/MWh)

Uwaga: wykres obrazuje: dla każdego roku najniższą cenę (dolna granica wąsów), pierwszy kwartył (dolna granica skrzynki), medianę ceny (linia wew. skrzynki), średnią ceny (symbol x), trzeci kwartył (górną granicę skrzynki) oraz najwyższą cenę (górną granicę wąsów). Wartości odstające² oznaczono punktami.

Źródło: obliczenia własne PIE na podstawie danych investing.com.

¹ Obliczenia PIE na podstawie danych transparenicy.entsog.eu, Bloomberg Terminal i gasdashboard.entsog.eu.

² Wartości są identyfikowane jako odstające, gdy ich odległość powyżej trzeciego lub poniżej pierwszego kwartyła jest większa od 1,5-krotności rozstępu międzykwartyłowego.

► W styczniu 2023 r. wahania cen gazu były 4-krotnie mniejsze niż w grudniu 2022 r. i ponad 7-krotnie mniejsze niż w sierpniu 2022 r. Istotną rolę w stabilizacji rynku gazu odegrał łagodny początek zimy 2022/2023. Wysokie średnie temperatury w styczniu 2023 r. obniżyły styczniową konsumpcję w Niemczech o ok. 15 proc. w porównaniu do lat 2018-2021³. Umożliwiło to wszystkim państwom UE, oprócz Łotwy, spełnić wyznaczony na luty cel średni zatłoczenia magazynów gazu⁴, mający zapewnić stabilne osiągnięcie celu 90 proc. zatłoczenia w listopadzie 2023 r.

(KL)

Polska bramą dla ukraińskiego handlu

1. miejsce

wśród partnerów handlowych Ukrainy zajmuje Polska

o 56 proc.

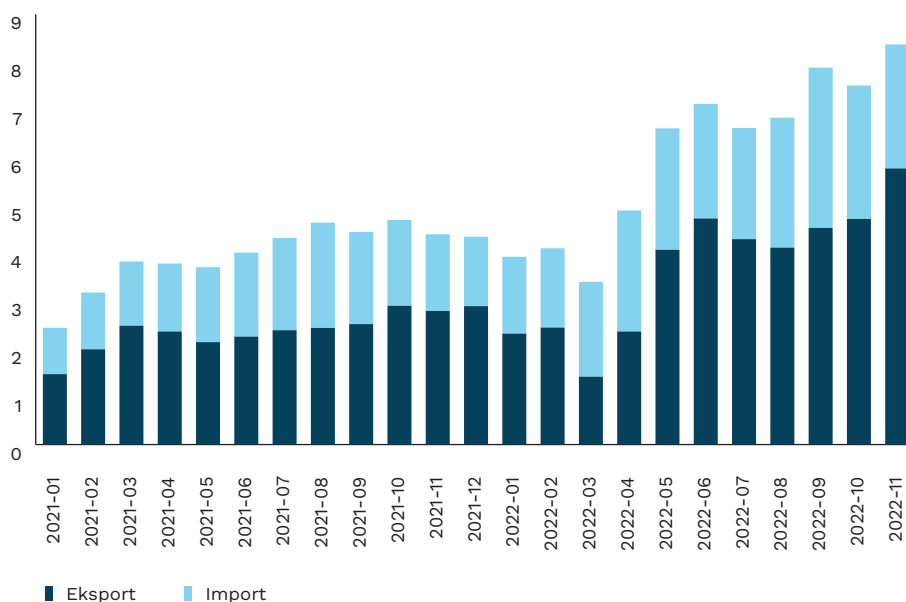
wzrosła wartość polskiego handlu z Ukrainą

74-krotnie

wzrost eksport oleju napędowego z Polski do Ukrainy w 2022 r.

► **Ukraiński handel w 2022 r., podobnie jak cała gospodarka, załamał się – wartość eksportu obniżyła się względem 2021 r. o 35 proc., a importu o 19 proc.** Poza zniszczeniami wojennymi podstawową przyczyną była blokada głównego szlaku handlowego, który wiódł przez Morze Czarne i przed 2022 r. obsługiwał ok. 2/3 ukraińskiego eksportu. Doszło do przekierowania szlaków handlowych na trasy lądowe – przede wszystkim na polską infrastrukturę kolejową i porty morskie. W efekcie, w 2022 r. Polska stała się dla Ukrainy głównym partnerem handlowym (największym odbiorcą eksportu i 2. dostawcą po Chinach) pod względem obrotów. Z kolei Ukraina była 9. odbiorcą polskiego eksportu. Z grona partnerów handlowych Ukrainy w 2022 r. zniknęły natomiast Rosja i Białoruś. Dopiero utworzenie w sierpniu 2022 r. tzw. korytarza zbożowego pozwoliło częściowo przywrócić rolę transportu morskiego, choć większość eksportu odbywa się nadal tranzytem przez państwa graniczące z Ukrainą.

Wykres 2. Polski handel międzynarodowy z Ukrainą w 2022 r. (w mld PLN)

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych GUS.

³ Obliczenia PIE na podstawie danych Federalnej Agencji ds. Sieci: https://www.bundesnetzagentur.de/DE/Gasversorgung/aktuelle_gasversorgung/_svg/Indikator2_Gasverbrauch_temperaturbereinigt/Indikator_Gasverbrauch_temperaturbereinigt.html?nn=1077982 [dostęp: 22.02.2023].

⁴ Rozporządzenie wykonawcze 2022/2301.

► **Polskie obroty w handlu międzynarodowym z Ukrainą wzrosły o 56 proc., do 74,7 mld PLN, z czego 45,6 mld PLN stanowił eksport (wzrost o 59 proc. r/r) , a 29,1 mld import (wzrost o 52 proc. r/r).** Największy wzrost, o 7,4 mld PLN, zanotowano w eksporcie oleju napędowego i innych olejów ropy naftowej (74-krotny). Bardzo duży wzrost odnotowano również w eksporcie broni i amunicji – rokrocznie ponad 45-krotnie, do 3,9 mld PLN. Nie wszystkie dostawy sprzętu wojskowego są jednak widoczne w danych handlowych. Po nich największą wartość miał eksport maszyn i urządzeń mechanicznych (5,4 mld PLN). W tej kategorii znajduje się bardzo wiele produktów: prądownice, przetwornice, akumulatory i transformatory elektryczne, sprzęt AGD, aparatura grzewcza, telefony i wiele innych. Dla funkcjonowania państwa w warunkach wojennych bardzo duże znaczenie miały przede wszystkim dostarczane z Polski generatory prądu.

► **W imporcie z Ukrainy do Polski najważniejsze okazały się produkty roślinne z prawie 6-krotnym wzrostem, do 5,97 mld PLN.** Wśród nich najważniejsze były zboża (2,8 mld PLN), z czego większość stanowiła kukurydza z prawie 20-krotnym wzrostem, oraz nasiona rzepaku i rzepiku. Import oleju słonecznikowego wzrósł 5-krotnie. Wzrost był zauważalny był również w imporcie energii elektrycznej (5-krotny, do 1 mld PLN). Tradycyjnie ważnym obszarem polskiego importu były rudy metali, metale oraz wyroby metalowe, jednak import rud metali spadł o 17 proc., żeliwa i stali o 16 proc. Wynika to w znacznej mierze z faktu, że spora część ukraińskiego przemysłu stalowego znalazła się pod okupacją rosyjską. Wzrost importu z Ukrainy o ok. 40 proc., do 2 mld PLN, dotyczył drewna i wyrobów drewnianych.

(JM, JS)

Wojna zdewastowała przemysł ukraiński

90 proc.

złóż mineralnych i gazowych Ukrainy znajduje się na wschodzie i południu kraju

21 proc.

wynosił udział przemysłu i budownictwa w PKB Ukrainy przed wojną

19 proc.

wynosił udział zatrudnienia w przemyśle przed wojną

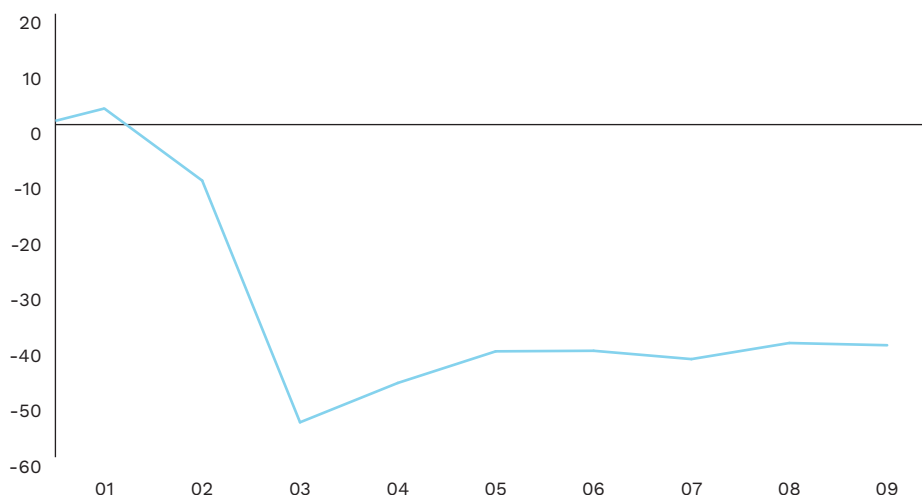
► **Przemysł był jednym z najważniejszych sektorów ukraińskiej gospodarki przed wojną.** Odpowiadał on za 21 proc. ukraińskiego PKB. Zapewniał również znaczną liczbę miejsc pracy – w 2021 r. w tym sektorze pracowało ponad 3 mln osób. Szczególne znaczenie dla Ukrainy miały obwody okupowane przez Rosję od 2014 r. – przemysł odpowiadał za około 30 proc. zatrudnienia. Dla porównania – w centralnej i zachodniej Ukrainie jest to od 9 proc. do 15 proc.

► **Agresja rosyjska przyczyniła się do zdewastowania połowy ukraińskiego przemysłu.** Ukrmetalurgprom, największe zrzeszenie firm przemysłowych w Ukrainie, wskazuje, że produkcja stali w styczniu była o 85 proc. niższa niż rok temu. Jednocześnie przetwórstwo ropy naftowej zostało niemal wstrzymane w 2022 r. na skutek ataków na infrastrukturę energetyczną. Produkcja przemysłowa znacznie skurczyła się też w przetwórstwie (52,9 proc.) oraz w budownictwie przy pracach inżynierii mechanicznej (50,5 proc.). Niemniej przemysł nadal funkcjonuje, nawet w stanie wojny – w lutym udało się wyprodukować tyle energii elektrycznej, aby zaspokoić zapotrzebowanie.

► **Odbudowa przemysłu będzie jednym z kluczowych kierunków inwestycji po zakończeniu wojny.** Kijowska Szkoła Ekonomii szacuje łączne bezpośrednie straty ukraińskiego przemysłu na 13 mld USD – to prawie 10 proc. ukraińskiego PKB. Jednak jego odbudowa może być szansą na radykalną modernizację w kierunku neutralności klimatycznej. Ukraińscy analitycy szacują, że poziom inwestycji w przemysł może sięgać nawet do 50 mld USD rocznie. Jest to jednak szacunek wstępny, który będzie wymagał

wsparcia międzynarodowego oraz kontroli wydatkowania środków zgodnie z założonymi celami.

Wykres 3. Spadek produkcji przemysłowej w kolejnych miesiącach 2022 r. (w proc. r/r)

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych UKRstat.

(SD)

Uchodźcy z Ukrainy najchętniej osiedlają się w największych miastach w Polsce

1,5 mln

uchodźców z Ukrainy przyjęła na dłuższy czas Polska po rosyjskiej inwazji

► **Po rosyjskiej napaści na Ukrainę Polska stała się zarówno głównym krajem tranzytowym, jak i docelowym dla osób uciekających przed wojną.** Od 24 lutego 2022 r. na przejściach granicznych w kierunku z Ukrainy do Polski odprawionych zostało ponad 9,8 mln osób, a w kierunku przeciwnym 7,9 mln⁵. Oznacza to, że niemal 2 mln osób opuściło Ukrainę na stałe bądź na dłuższy okres.

188 tys.

uczniów-uchodźców uczy się w polskich szkołach

► **W ciągu roku wojny Polska stała się domem dla ponad 1,5 mln Ukraińców.** Najwięcej z nich przyjechało podczas pierwszego etapu wojny, czyli w okresie marzec – kwiecień, w którym do Polski przybyło ok. 1 mln uchodźców. 70 proc. osób, które wyjechały do Polski stanowiły kobiety, a 30 proc. mężczyźni. Kobiety w wieku 18-65 lat stanowiły 47 proc. ogółu, dzieci i młodzież poniżej 18. r.ż. odpowiadały za kolejne 40 proc., a 4 proc. osób, które schroniły się w Polsce, to osoby starsze (powyżej 65. r.ż.).

ponad 100 tys.

Ukraińców, którzy uciekli przed wojną, mieszka dziś w Warszawie

► **Głównymi miejscami docelowymi dla uchodźców były największe miasta w Polsce. W Warszawie mieszka obecnie ponad 100 tys. Ukraińców⁶, którzy uciekli przed wojną.** Na kolejnych miejscach znajdują się: Wrocław (44,5 tys.), Kraków (31 tys.), Poznań (26 tys.),

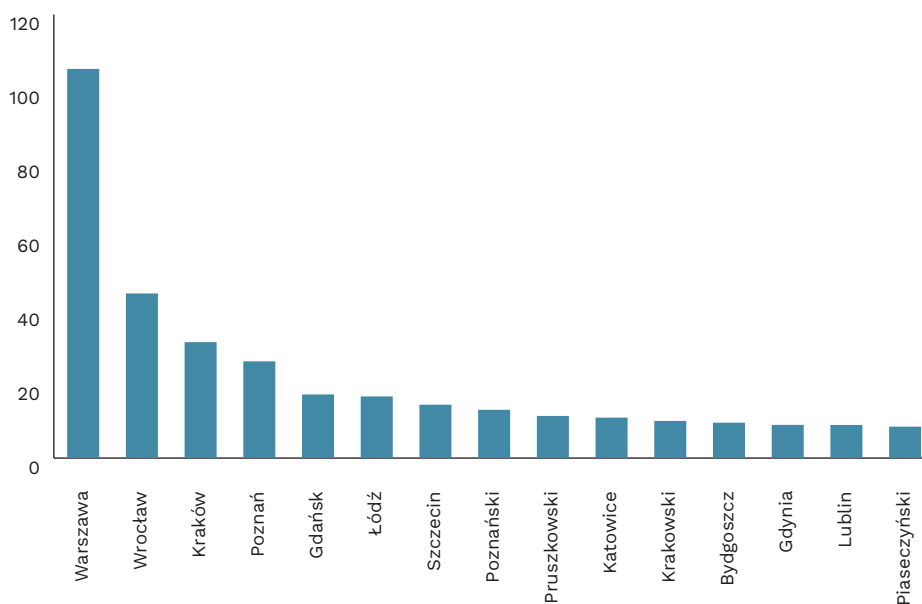
⁵ Stan na 15.02.2023 r.

⁶ Osoby, które w danym powiecie są zarejestrowane jako Ukraińcy o statusie cudzoziemca na podstawie specustawy

Gdańsk (17 tys.) i Łódź (16 tys.). Średni spadek w liczbie uchodźców w powiatach w lutym br., względem rekordowego miesiąca (tylko dla 3 powiatów nie był to wrzesień), wyniósł 30 proc. Wśród największych miast jedynie w Katowicach spadek był ponad tę średnią (38 proc.).

► **W pozostałych największych miastach odpływ uchodźców kształtował się na poziomie od 10 proc. do 29 proc., co pokazuje potencjał dla dalszego osiedlania się. Najmniejsze ubytki wynoszące właśnie 10 proc. były w Łodzi oraz Szczecinie.** Powiaty, z których wyjechało proporcjonalnie najwięcej Ukraińców, w porównaniu do momentu szczytowego, znajdowały się głównie w województwach: podlaskim, podkarpackim, lubelskim oraz mazowieckim. W powiatach: sokólskim, lubaczowskim, łęczyńskim, kraśnickim czy płońskim liczba uchodźców zmalała o ponad 50 proc.

Wykres 4. Powiaty z największą liczbą uchodźców z Ukrainy – stan na luty 2023 r. (w tys.)

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych KPRM

► **Wraz z falą uchodźców z Ukrainy do Polski przybyły dzieci oraz młodzież, które kontynuują edukację w Polsce. Z placówek edukacyjnych na terenie kraju obecnie korzysta 188 tys. uczniów-uchodźców z Ukrainy. 37 tys. z nich to dzieci uczęszczające do przedszkola. Zdecydowana większość uczniów to dzieci uczęszczające do szkół podstawowych – jest ich 123 tys. Najmniej, czyli 21 tys. uchodźców uczy się w szkołach ponadpodstawowych.**

(JL)

Wpływ wojny w Ukrainie na polski biznes w przekroju województw

82 proc.

firm uważa, że wojna w Ukrainie stanowi barierę prowadzenia ich działalności

56 proc.

firm z woj. lubelskiego uważa wojnę za barierę o dużym lub bardzo dużym znaczeniu

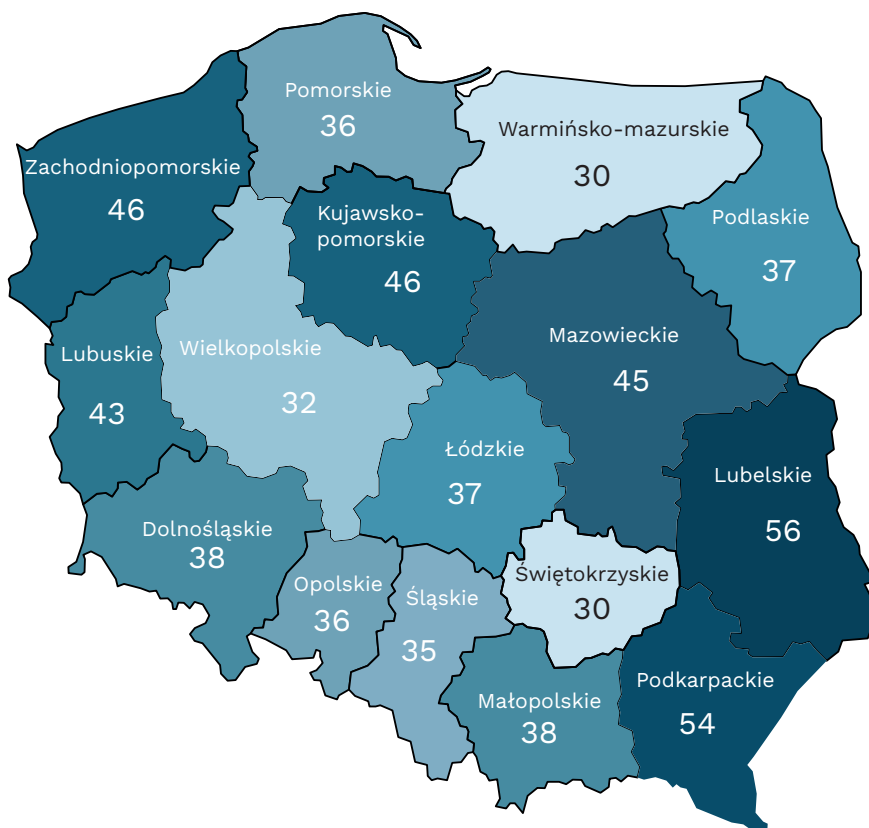
54 proc.

firm z woj. podkarpackiego uważa wojnę za barierę o dużym lub bardzo dużym znaczeniu

► **Aż 82 proc. firm uznało, że agresja Rosji na Ukrainę stanowi barierę prowadzenia ich działalności.** Tak wynika z badań PIE (n=1000, CATI, grudzień 2022 r.). Natomiast największej firm, którym wojna w jakimś stopniu utrudnia prowadzenie działalności biznesowej, występuje w województwie warmińsko-mazurskim (aż 88 proc. wskazań). Województwo to od wielu lat inwestowało w rozwój współpracy z Obwodem Kaliningradzkim. Zerwanie relacji z Rosją ma tu szczególne konsekwencje, zwłaszcza zaprzestanie eksportu i importu z tego kraju.

► **Gdy bierzemy pod uwagę deklaracje przedsiębiorców o postrzeganiu wojny jako bariery prowadzenia biznesu o dużym lub bardzo dużym znaczeniu, na czele widzimy województwa lubelskie (56 proc. wskazań) i podkarpackie (54 proc.).** Na działalność biznesu w tych województwach szczególnie wpływ ma bezpośrednie sąsiedztwo z obszarem objętym działaniami wojennymi. Potencjalni inwestorzy krajowi i zagraniczni na razie omijają południowo-wschodnią Polskę, jako rejon o podwyższonym ryzyku prowadzenia biznesu. Region ten traci także turystycznie. Wielu potencjalnych turystów obecnie rezygnuje z wycieczki na terenach Rostocza lub Bieszczad, ze względu na obniżone poczucie bezpieczeństwa.

Mapa 1. Udział firm deklarujących, że agresja Rosji na Ukrainę to bariera utrudniająca ich działalność w silnym lub bardzo silnym stopniu (w proc.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PIE i BGK.

► **Trzecie miejsce pod względem dokuczliwości wojny dla prowadzenia przedsiębiorstwa, patrząc na odsetek deklaracji biznesmenów, zajęło województwo kujawsko-pomorskie (46 proc.) razem z zachodniopomorskim.** Ponadto, biznesmeni z kujawsko-pomorskiego częściej (23 proc.) niż przedsiębiorcy z podkarpackiego (21 proc.) wskazywali na silne i bardzo silne utrudnienia ze względu na wzrost ryzyka działalności biznesowej spowodowany wojną. Jednak uwzględniając inne statystyki okazuje się, że przedstawiciele firm z województwa kujawsko-pomorskiego, w porównaniu z pozostałymi województwami, w ogóle cechują się bardziej pesymistycznymi postawami wobec bieżącego zarządzania firmą oraz przyszłych inwestycji. Podobne postawy notowano także w obliczu pandemii.

► Wojna w Ukrainie jest barierą utrudniającą działalność przedsiębiorstw w wielu różnych obszarach funkcjonowania. Z najnowszego raportu PIE pt. Wpływ wojny w Ukrainie na działalność polskich firm wynika, że **wojna wpłynęła zwłaszcza na podniesienie cen produktów i usług firm (45 proc.), wzrost cen dóbr zaopatrzeniowo-inwestycyjnych (44 proc.) oraz wzrost kosztów prowadzenia działalności (42 proc.).**

(AS, KZ)

Cyfryzacja pomaga funkcjonować w czasie wojny

50 proc.

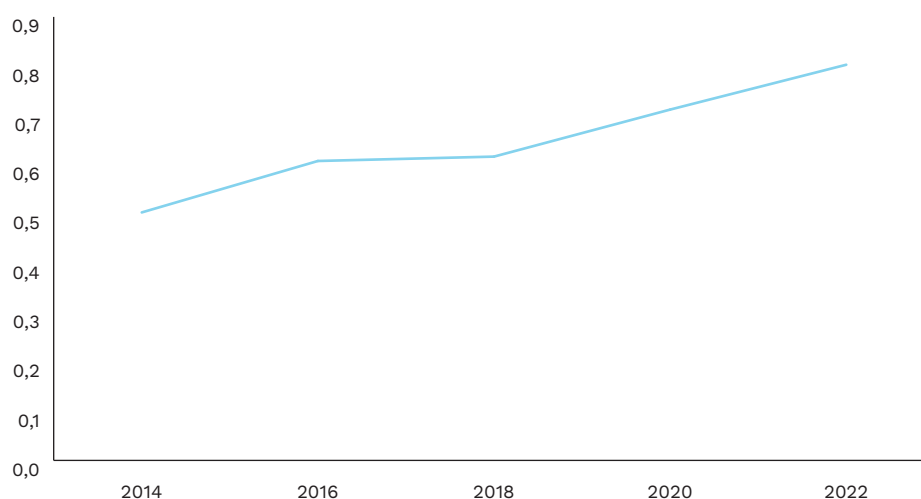
dorosłych obywateli Ukrainy korzysta z aplikacji Diia

o 23 miejsca

Ukraina awansowała w indeksie rozwoju e-administracji w porównaniu do 2020 r.

► **Ukraina już przed rozpoczęciem wojny postawiła zdecydowanie na rozwój cyfrowy państwa.** W 2018 r. zaprezentowana została koncepcja *Ukraina 2030*, w której jednym z trzech głównych sektorów wpływających na rozwój państwa ma być sektor ICT. Wraz z sektorem rolniczym i wojskowo-przemysłowym mają odpowiadać za ponad połowę całego wzrostu gospodarczego Ukrainy w 2030 r.

Wykres 5. Ukraina w indeksie rozwoju e-administracji w latach 2014-2022

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych E-Government Development Index.

► **Mimo trwającej wojny, Ukraina rozwija się cyfrowo, o czym świadczą coraz lepsze miejsca w indeksie rozwoju e-administracji.** Jest to indeks, w którym pod uwagę brane są: świadczone usługi online, łączność telekomunikacyjna oraz kapitał ludzki. W 2022 r.

Ukraina zajęła w nim 46. miejsce na 193 państwa z wynikiem 0,8029. Jest to poprawa o 23 miejsca w porównaniu do 2020 r., w którym była na 69. miejscu z wynikiem 0,7119. Trend wzrostowy jest obserwowalny od 2014 r., jednak w ostatnim czasie widać znaczne przyspieszenie tego procesu.

► **Jednym z kluczowych projektów cyfryzacji Ukrainy było uruchomienie aplikacji rządowej Diia.** Została ona po raz pierwszy zaprezentowana 27 września 2019 r. przez Ministerstwo Transformacji Cyfrowej Ukrainy. Aplikacja zapewnia dostęp do 14 dokumentów cyfrowych, takich jak np. dowód osobisty, prawo jazdy, dowód rejestracyjny, paszport czy akt urodzenia. Już w 2020 r. aplikacja oferowała aż 50 usług elektronicznych, a do końca roku korzystało z niej ponad 6 mln użytkowników.

► **Wybuch wojny w Ukrainie wpłynął na rozwój aplikacji Diia, która stała się narzędziem do sprawnego funkcjonowania państwa.** Ministerstwo Transformacji Cyfrowej dodało możliwość zgłaszania i śledzenia ruchów wojsk nieprzyjaciela, opcję słuchania i oglądania ukraińskich mediów narodowych. Obywatele Ukrainy mogą również zgłaszać w niej chęć wymiany żarówek na energooszczędne (za pomocą aplikacji zamówiono już 1,1 mln takich żarówek). W aplikacji można również zgłaszać straty materialne powstałe w wyniku działań wojennych, co pomaga administracji państwowej wspierać osoby, które ucierpiały oraz zbierać wiedzę o skali zniszczeń. Według danych z grudnia 2022 r. z portalu Diia skorzystało już ponad 21,7 mln użytkowników. Natomiast celem ukraińskiej administracji jest, aby wszystkie usługi publiczne były dostępne online, ponieważ pozwala to na sprawne funkcjonowanie państwa w czasie wojny.

(WN)

Tylko co drugi Europejczyk popiera przekazywanie broni Ukrainie

64 proc.

osób badanych w 28 państwach śledzi wydarzenia na ukraińskim froncie (spadek o 2 pkt. proc. w stosunku do badania z 2022 r.)

48 proc.

respondentów z państw zachodnich popiera przekazywanie broni Ukrainie (taki sam wynik jak przed rokiem)

64 proc.

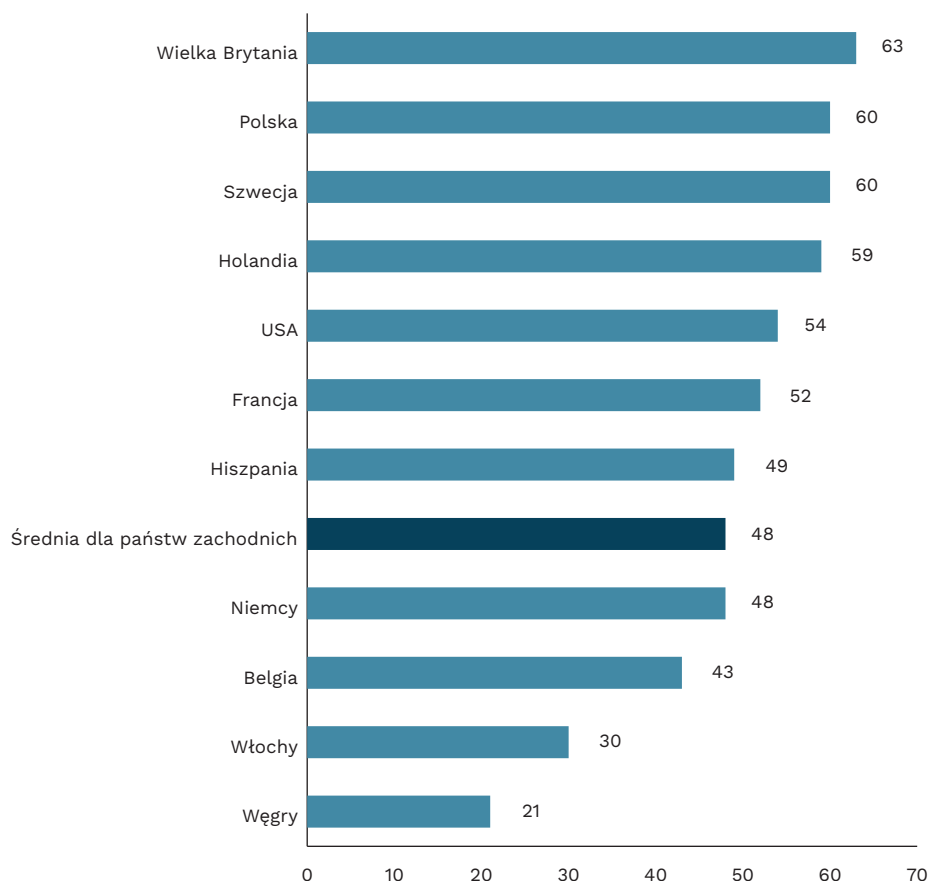
Austriaków chce szybkiego zakończenia wojny nawet kosztem terytorialnych ustępstw Ukrainy

► **Zainteresowanie wojną w Ukrainie, choć spadło w ostatnim roku, utrzymuje się na relatywnie wysokim poziomie.** Badanie IPSOS przeprowadzone w 28 państwach pokazało, że średnio 64 proc. respondentów śledzi rozwój wypadków na ukraińskim froncie i jest to spadek o 2 pkt. proc. w stosunku do badania z ubiegłego roku. Plasuje to wojnę ukraińsko-rosyjską na trzecim miejscu wśród zjawisk, do których przywiązuje się globalną uwagę. Na pierwszym miejscu jest inflacja, a na drugim zmiany klimatu i ekstremalne zjawiska pogodowe. Największe zainteresowanie przebiegiem konfliktu zbrojnego sygnalizowali respondenci w: Indiach (80 proc.), Szwecji (79 proc.), Holandii (76 proc.) oraz w Polsce, Turcji, Japonii i Hiszpanii (po 75 proc.).

► **Średnie poparcie dla przekazywania broni Ukrainie nie zmieniło się w ostatnim roku i wynosi 48 proc. (średnia dla państw zachodnich).** Jednak bliższa analiza pokazuje, że choć w kilku państwach poparcie dla tej formy pomocy wzrosło (np. w Polsce o 2 pkt. proc.), to powody do zmartwień mogą dawać znaczące spadki poparcia dla transferu broni: w Niemczech odnotowano spadek o 7 pkt. proc., w Holandii o 6 pkt. proc. a w USA o 4 pkt. proc.

► Respondenci biorący udział w badaniu zgadzają się ze stwierdzeniem, że ich państwa powinny wspierać wysiłki obronne niepodległych państw zaatakowanych przez obce wojska (70 proc.). Jednak jest to poparcie warunkowe, ponieważ jednocześnie 71 proc. zgadza się z twierdzeniem, że należy unikać zaangażowania militarnego w takie konflikty.

Wykres 6. Odsetek osób popierających przekazywanie broni Ukrainie

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie Ipsos 2023.

► **W niektórych państwach w Europie rośnie jednak poparcie dla pokoju, nawet kosztem terytorialnych ustępstw ze strony Ukrainy.** Najwięcej zwolenników szybkiego zakończenia wojny, nawet kosztem ustępstw Kijowa wobec Moskwy, jest w Austrii (64 proc.), w Niemczech (60 proc.), Grecji (54 proc.), Włoszech (50 proc.) i w Hiszpanii (50 proc.). Zdecydowanie mniejsze poparcie pomysł ten ma w Holandii (27 proc.) i w Polsce (28 proc.). Z kolei aż 60 proc. Węgrów uważa, że wojna w Ukrainie to nie ich problem i ich państwo nie powinno się angażować. Wydaje się więc, że choć zainteresowanie konfliktem i poparcie dla Ukrainy są w nadal na relatywnie wysokim poziomie, to – co bardzo niepokoi – można zaobserwować pierwsze oznaki ich słabnięcia.

(RZ)

Autorzy: Sergiej Druchyn, Kamil Lipiński, Jędrzej Lubasiński, Jan Markiewicz, Wojciech Nowakowski, Anna Szymańska, Katarzyna Zybortowicz, Radosław Zyzik

Polski Instytut Ekonomiczny

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny *think tank* ekonomiczny z historią sięgającą 1928 roku. Jego obszary badawcze to przede wszystkim makroekonomia, energetyka i klimat, handel zagraniczny, foresight gospodarczy, gospodarka cyfrowa i ekonomia behawioralna. Instytut przygotowuje raporty, analizy i rekomendacje dotyczące kluczowych obszarów gospodarki oraz życia społecznego w Polsce, z uwzględnieniem sytuacji międzynarodowej.

Wydarzenia i dane przedstawione w niniejszej publikacji pochodzą i bazują na źródłach zewnętrznych, stąd nie gwarantujemy ich poprawności. Mogą one być ponadto niekompletne albo skrócone. Wszystkie opinie i prognozy zawarte w niniejszej publikacji są wyrazem oceny ekspertów PIE w dniu ich publikacji i mogą ulec zmianie bez zapowiedzi. Niniejszy dokument jest jedynie materiałem informacyjnym do użytku odbiorcy.

